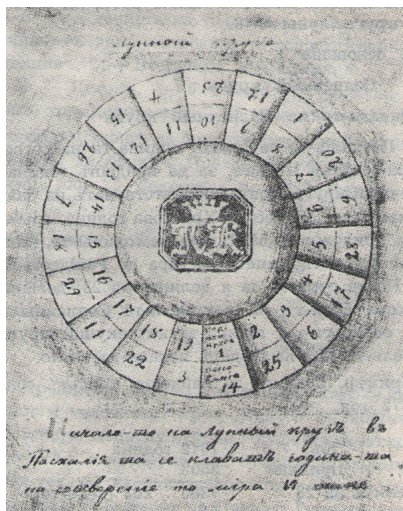

Панајот Гиновски постојано се занимавал и усовршувал еден календар, чии фотокопии се чуваат во Државниот архив на Македонија. Во него, тој на народен говор дава и примери како се изнаоѓа сонцето, односно месецот за било која година што го интересира читателот на календарот. Д-р Хрампие Поленаковиќ кој го истражувал животот на Панајот Гиновски, во своите „Студии од македонскиот фолклор“ (Мисла, Скопје, 1973, стр. 313 - 317) се осврнува и на овој календар за кој го пишува следното:

Панајот Гиновски (1842 –1886) е македонски преродбеник од Галичник. Потекнува од мијачкиот род Гиновски, познато галичко семејство на македонски национал-револуционери, уметници, просветители и општественици. Панајот бил зограф, етнограф, фолклорист и лексикограф. Тој е роден во 1842 година во селото Галичник, во семејството на Крсте Петров Гиновски. Негови браќа се Васил, Теофил и Алексо Гиновски. Прво учел кај својот татко, а потоа на 14 години почнал да учи зоографство кај познатиот Ѓурчин Фрчковски. Панајот заминал на печалба во Бугарија, но по повредата на глуждот во Карлово се вратил во Галичник каде 17 години поминал во постела, неспособен за работа. Тој се занимавал со препишување книги, запишување на народни умотворби, пишување речник. Направил и обид за пишување македонска граматика.

Во 1881 година семејство на Гиновски се преселило во Врања, Србија, каде Панајот починал во 1886 година. Неговиот брат Алексо ги предал запишаните материјали од Панајот на рускиот конзул во Црна Гора Павле Ровински кој ги издал во продолженија во петербургското списанието "Жива старост" (X-XIV, 1899 - 1905). Неговиот Зборник,

кој содржи 138 мијачки народни песни (божиќни, лазарски, велигденски, пролетни, сватски, смешни итн) биле објавени без исправки и дотерувања. Оваа збирка од мијачки народни песни зазема едно од поважните места меѓу македонски народни песни од XIX век.

Во текот на својот живот Панајот работел на собирање на речнички материјал со намера да состави речник на мијачкиот дијалект и да ја запознае јавноста со автентичниот речник на мијачкиот дијалект. Својот говор Панајот Гиновски го нарекол „мијачки јозик“ со кој „зборвет и Турци и рисјани во Мала Река“. Така покрај својот Зборник, Панајот имал и свој Речник. Овој речник подоцна бил откриен кај внук на Панајот Гиновски во Подгорица. Речникот на Панајот Гиновски, според истражувачот, бил мошне драгоцен зошто „на едно место дава собран материјал на еден македонски говор“.

Панајот Гиновски постојано се занимавал и усовршувал еден календар, чии фотокопии се чуваат во Државниот архив на Македонија. Во него, тој на народен говор дава и примери како се изнаоѓа сонцето, односно месецот за било која година што го интересира читателот на календарот. Д-р Хрампие Поленаковиќ кој го истражувал животот на Панајот Гиновски, во своите „Студии од македонскиот фолклор“ (Мисла, Скопје, 1973, стр. 313 - 317) се осврнува и на овој календар за кој го пишува следното:

„ Во ... напис на Томо Смиљаниќ — Брадина за П. Гиновски се истакнува фактот дека „у Галичнику код Трпка Ѓиновског чува се један календар, који је како су ми причали, Панајот усавршавао и стално се њиме занимао“. Овој календар, што го препишал Панајот Гиновски, се чувал кај потомците на Панајот (Евгенија Ѓиновска, Скопје, 1962 и постоеле фотокопии во Државниот архив на СР. Македонија; Рег. 300/111 т.). Календарот е ракописен, 10,5 X 8 см. големина, подврзан во кожа, со метално копче, има 100 страни од кои еден дел се пагинирани, а има извесен дел и непагинирани, така што наизменично се менуваат едните со другите. На ракописот има записи: 1. на внатрешната страна од предната корица: Трпко-во Јованов Гиновски изъ Галичникъ; 2. на страна 1а: 1870 година преписателъ Панајот Крстевъ Ѓиновски из Галичник; 3. на стр. 56: „ Панајот Крстевъ Ѓиновски из Галичникъ 1870 год. Октовріа.

На страните 81—86 Панајот во својот календар дава примери како се изнаоѓаат круговите на сонцето односно месецот за која било година што го интересира читателот на календарот. Со оглед на тоа дека станува збор за примена на народниот говор и во овој текст, го давам овдека описот на постапката како се изнаоѓаат круговите:

Лунниџ кругъ

Началото на Лунниџ кругъ-в Пасхалија-та се клават годината на сотворение-то мѣра. И таке за да најдешъ, кругъ лунниџ, на која година отъ РождествоХристово сакашъ, требетъ да прикладешъ къ ней 5508. то естъ годинѣ-те, поминати отъ сотвореніе-то на мѣра до Рождество Христово. А по това сума-та да лунѣ я разделишъ на 19; делено-то ѱа показуватъ число-то на поминатѣ-те крузи, а остатокъ-т година-та на текущ-ѣ кругъ; А ако ли дѣленіе-то бѣдетъ безъ остатокъ, то дѣлителъ-тѣ (19) ѱа означитъ, година-та на текущѣй кругъ.

Примѣръ. Сакашъ да најдешъ кругъ лунѣ за 1872 година.

Къ 1872 година

приклад 5508

Сумата дели я на 19 7380 388

57

168

152

160

152

Остатокъ

8

И така, ова остатокъ. покажуватъ, ѝи на 1872 година кругъ лунъи е 8.

А основаніе 1.

Солнечный кругъ

Начало-то на Солнечный кругъ

в Пасхалиа-та се клават година-та на сотвореніе-то міра (свѣта). И такъ, за да најдеш година-та на Солнечный кругъ, която соотвѣтствуватъ на оная която сакашъ, от Рождество Христова година, требетъ къ ней да приложишъ 5508, то естъ годинъи-те, които поминале отъ сотвореніето на міра до Рождество Христово. После сумата да я делишъ, на 28; делено-то ѝа покажетъ брой-тъ на поминати-те Солнечныі круговъви, а остатокъ-тъ, година-та на текущій кругъ тога делитель-тъ 28 ѝа бѣдетъ искано-то число.

Примѣр. Сакашъ, да најдешъ кругътъ сонченый за 1872 год.

къ

1872 година

приклаи

5508

Число месеца Декемвр. 25

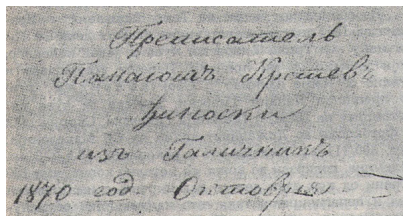
Вруц^ лето 6

Число дополнител. 5

Сума-та дели 7 36 5

Въ Понеделникъ"

На страниците каде го дава начинот како се наоѓаат сончевиот и месечевиот круг, давајќи ја табелата, во кругот Панајот нацртал вкусно изработен печат со иницијалите ПКГ и со круна над буквите. — Од текстот на календарот што е овдека донесен се гледа дека календарот на Панајот Ѓиновски претставува препис од некој руски календар или календар напишан на српски, односно бугарски јазик, но во кој-што се осеќаат силни упливи од рускиот јазик. Тоа се гледа и по јазичките елементи и по правописот. Карактеристично е да се спомене дека Панајот и во овој случај го употребува Ѓ од српската азбука во своето презиме и ћ (ћа), така што забелешките на Љ. Милетич, М. Григоров и други дека овие букви — и некои други карактеристични за српската азбука — ги примил Панајот по преселувањето во Врање, отпаѓаат.“ — пишува д-р Поленаковиќ во својот труд за македонскиот преродбеник Панајот Гиновски, кој меѓудругото направил обид да состави и македонска граматика.

Македонска нација